

TosfosInEnglish.com

For the חומש ואשם is מעילה בשוגג taught us that פסוק so the same rule should apply to a case of כרת (like our case of eating בפסח where there is a חוב for eating בפסח), that even though he is liable for כרת for eating the חמץ במזיד, nevertheless for eating the חמץ בשוגג he should be חייב for מעילה a חומש ואשם, since there is (seemingly) no rule of מ"מ קלב by מעילה.

answers: תוספות

ואומר רבינו יצחק דבמיתה דגלי לן קרא דלא פטרה הכא מתשלומים גלי -

And the ר"י answered that regarding מיתה ביד"ש where the תורה revealed to us that the מיתה does not exempt here (by מעילה) from תשלומין, the תורה revealed this (חידוש) to us; however -

בכרת דלא גלי לא גלי⁶ -

Regarding כרת where the תורה did not reveal to us that there is an exemption from תשלומין, it is not revealed and the 'regular' rules of מ"מ קלב apply; so if one ate חמץ של חמץ where there is a חוב כרת (for חמץ) there is no payment.

asks: תוספות

ואם תאמר והא אמר לקמן (דף לא, ב) האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש⁷ -

And if you will say; but later the משנה states, one (כהן-א non) who eats תרומת חמץ on פסח inadvertently, pays the principal and a fifth -

ומוקמין לה כרבי נחוניא⁸ ואפילו הכי⁹ מיחייב בתשלומין -

And the גמרא establishes this משנה according to רנב"ה, and nevertheless (בשוגג), he is obligated to make the payments, the reason is (presumably) -

משום דכי היכי דלא מיפטר מתשלומין משום חוב מיתה דתרומה¹⁰ -

(חייב מיתה ביד"ש is הויד במעילה).

⁶ The ר"י negates the previous assumption (see footnote # 3) that by מעילה there is no rule of מ"מ קלב under any circumstances, but rather maintains that the exemption by מעילה from מ"מ קלב is limited to a case of מיתה ביד"ש exclusively (where it was קרא גלי), but not where there is כרת (or מיתה ביד"ד). See 'Thinking it over' # 1.

⁷ The rule is that if a זר eats תרומה בשוגג he pays the כהן the principal plus a חומש (which actually means a fourth of the principal, [for a hundred זוז worth of תרומה he must pay back a hundred twenty five זוז]). The חידוש here is that even though it is חמץ בפסח (where there is a חוב כרת); nevertheless he is required to pay. [One who eats 'regular' חמץ במזיד is תרומה שמים].

⁸ See לבא, the גמרא established this משנה according to רנב"ה on account of the סיפא where it states, במזיד פטור מן התשלומין, עיי"ש.

⁹ He is required to pay even though there is a חוב כרת (for eating חמץ on פסח), and רנב"ה maintains (even) by a חוב כרת.

¹⁰ Seemingly there should never be a חוב תשלומין for eating תרומה (if we maintains that there is מ"מ קלב according to רנב"ה even by מיתה ביד"ש שמים), for there is always a חוב מיתה ביד"ש for eating (במזיד) תרומה; and since there is a חוב תשלומין this indicates that there is no מ"מ קלב for a זר eating תרומה. This rule spills over that even if there is a חוב תשלומין for eating this תרומה (he ate חמץ בפסח), nevertheless there is a חוב תשלומין.

חייב מיתה Because just like he is not exempt from payment on account of the **חייב מיתה** - תרומה (regular) for eating בידי שמים

הכי נמי לא מיפטר משום כרת של חמץ¹¹ -

חמץ So too he is not exempt from payment because of the **חייב כרת** for eating **חמץ**.

answers: תוספות

ואומר רבינו יצחק דתשלומי תרומה מחמת כפרה הם¹² כדמוכח במסכת תרומות (פרק ו' משנה א) -
And the ר"י answers that the payment of תרומה is on account of atonement (not for payment) as is evident in תרומות -

דתנן אם רצה כהן למחול אינו יכול למחול -

Where the משנה states if the כהן wants to forgo the payment of the זר for eating **חמץ**, he cannot forgo and the ישראל must make the restitution of **חמץ** -

וכיון דכפרה הוא אין כרת פוטרו משום קם ליה בדרכה מיניה¹³ -

So since this תרומה payment is an atonement, כרת cannot exempt the זר from payment on account of **חמץ** -

לכפרה תשלומי תרומה are תוספות proves that

ותדע דהא מאן דלא יליף אסון אסון¹⁴ ולא פטר מיתה בידי שמים מתשלומין -

And you know that this is so (that תשלומי תרומה are תוספות) for according to the one who does not derive the גז"ש of אסון אסון and therefore does not exempt one who is liable for **חמץ** מיתה ביד"ש (even) according to רנב"ה -

אם כן אוכל תרומת חמץ אמאי משלם -

So why is the rule that one who eats **חמץ** תרומת חמץ is required to pay; why do we not implement **חמץ** -

דלא שייך למימר כיון שמיתה אינה פוטרת הוא הדין כרת -

Since according to this מ"ד it is not possible to argue that since מיתה ביד"ש does not exempt him from תשלומין (by regular תרומה) the same applies to כרת (for eating **חמץ**) that it also does not exempt him from תשלומין; we cannot say this -

דהא מיתה לא פטרה בשום מקום¹⁵ -

¹¹ The question is why is there a difference between מעילה (where there is a חייב מיתה ביד"ש) and תרומה (where there is also a חייב מיתה ביד"ש); that by מעילה we apply **חמץ** קלב"מ when there is a חייב כרת (if he ate חמץ בקדש בפסח), and he is פטור (חמץ הקדש בפסח), however by תרומה there is a חייב תשלומין even though there is a חייב כרת (if he ate חמץ בפסח). Why is it that by מעילה we say גלי לא גלי דלא גלי, but not by תרומה?

¹² However תשלומי הקדש are a compensation for the loss to הקדש and are not לכפרה (the כפרה is through the אשם), therefore **חמץ** קלב"מ applies. See 'Thinking it over' # 2.

¹³ **חמץ** קלב"מ applies to monetary compensation where we do not punish him twice; however since תשלומי תרומה are a כפרה, we do not want to take away his opportunity for a כפרה.

¹⁴ This refers to רבא (see footnote # 1).

¹⁵ According to this (רבא) מ"ד, there is no **חמץ** קלב"מ even according to רנב"ה.

Since (according to this מ"ד), ש"מ"ד does not exempt anywhere!

אלא על כרחך מטעם כפרה הוא -

Rather perforce the reason for the payment by חמץ (according to רבא) is because the payment is a **כפרה**, the same applies to אביי.

מעל is not האוכל חמץ הקדש בפסח offers another explanation for the original question why תוספות

ועוד אומר רבינו יצחק דהכא אתי אליבא דרבנן¹⁶ דאמרי הזיד במעילה באזהרה:

And furthermore answers the ר"י that the גמרא here, which states that according to רבנן (who argue with רבי) **is according to the רבנן** (who argue with רבי) **and maintain that one who is מועל בהקדש במזיד** **transgresses a לאו** but there is no מעילה by קלב"מ, therefore we have no precedent that there is no חיוב מיתה, therefore we have no precedent that there is no מעילה by קלב"מ.

SUMMARY

Regarding מעילה even though there is no קלב"מ for the חיוב מיתה (according to רבי), nevertheless there is a קלב"מ regarding חמץ (if של הקדש בפסח), however regarding תרומה there is no קלב"מ even by כרת since תרומה are תשלומי תרומה. Alternately (once there is no קלב"מ by מיתה there is no קלב"מ by either), we follow the ruling of the רבנן that there is no חיוב מיתה by מעילה במזיד.

THINKING IT OVER

1. When תוספות writes regarding של הקדש בפסח that האוכל חמץ (for the היכא דגלי גלי);¹⁷ does (חמץ for כרת regarding the היכא דלא גלי לא גלי and (הקדש by מיתה ביד"ש mean that we cannot derive a פטור of כרת (where קלב"מ would apply) from a פטור of מיתה (where קלב"מ does not apply), but we could derive a פטור from another תרומה של (let's assume תרומה) from a פטור of מיתה by הקדש (so if someone eats של הקדש he will be חייב), or does תוספות mean only the פטור of מיתה by הקדש is excluded from קלב"מ, but for any other מיתה, the פטור of קלב"מ would apply?¹⁸

2. Why are only תשלומי מעילה considered a כפרה but not תשלומי תרומה?

¹⁶ See footnote # 5 that the question is valid only if רבי agrees with רבנן"ה במיתה הזיד במעילה.

¹⁷ See footnote # 6.

¹⁸ See שמואל.